

Ed.

796. Breytingartillögur

við frv. til l. um almannatryggingar.

Frá meiri hl. heilbrigðis- og félagsmálanefndar.

1. Við 14. gr. Fyrir „sveitarstjórnnum“ í 3. másl. kemur: sveitarstjórn.
2. Við 15. gr. Á eftir orðunum „bæði fá lífeyri“ í fyrri málsgr. kemur: og búa saman.
3. Við 19. gr. Fyrir „3. mgr. 18. gr.“ í niðurlagi greinarinnar kemur: 2. mgr. 18. gr.
4. Við 23. gr.

a. 2. málsgr. skal orða svo:

Ef ekkja giftist, á hún rétt á að fá greiddan barnalífeyri í 3 ár, þó aldrei hærri upphæð en hún hefði fengið, ef hún hefði eigi gift aftur.

b. Fyrir „greiða ekkli barnalífeyri“ í 4. mgr. kemur: greiða ekkli allt að hálfum barnalífeyri.

5. Við 26. gr. 1. mgr. skal orða svo:

Nú hefur eiginmaður hlaupizt brott frá konu sinni og ekki er kunnugt um að 6 mánuðum liðnum frá því er hann fór að heiman, hvort hann er á lífi, og skal þá greiða lífeyri með börnunum eins og um ekkju væri að ræða, en þó má lækka bæturnar með hliðsjón af fjárhag konunnar.

6. Við 27. gr. 3. mgr. skal orða svo:

Verði vanskil af hálfu föðurins, skal innheimta kröfuna hjá dvalarsveit móðurinnar eða þess, er framfærslu barnsins annast í hennar stað, nema Tryggingastofnunin kjósi heldur að innheimta hana beint frá framfærslusveit föðurins, og telst fjárhæðin framfærslustyrkur veittur honum. Um rétt dvalarsveitar á hendur framfærslusveit og framfærslusveitar á hendur barnsföður fer samkvæmt ákvæðum framfærslulaga.

7. Við 30. gr. Greinina skal orða svo:

Árlegar fjölskyldubætur eru sem hér segir:

Á 1. verðlagssvæði	kr. 400.00
– 2. ———	— 300.00

og eru þær greiddar eftir reglum 31.—33. gr. með hverju barni undir 16 ára aldri, sem er umfram 3 í fjölskyldu.

8. Við 31. gr. 1. mgr. fellur niður.

9. Við 32. gr. 1. mgr. skal orða svo:

Fjölskyldubætur skulu greiddar foreldrum barnanna, ef þeir eru á lífi og sjá um uppeldi þeirra. Þó getur Tryggingastofnunin greitt þær öðrum aðila, ef hún telur, að bæturnar komi börnunum að betri notum með þeim hætti, sbr. 33. gr.

10. Við 34. gr.

a. Orðin „sér til fullrar framfærslu“ í 2. mgr. falla niður.

b. Aftan við sömu mgr. bætist nýr másl.:

Gift kona fær því aðeins greiddar bætur samkvæmt þessari málsgrein, að maður hennar geti ekki séð heimilinu farborða.

11. Við 35. gr. Greinina skal orða svo:

Hver sú kona, sem verður ekkja innan 67 ára aldurs, á rétt á bótum í 3 mánuði eftir lát eiginmanns hennar, kr. 200.00 mánaðarlega. Ef ekkjan hefur börn yngri en 16 ára á framfæri sínu, á hún enn fremur rétt á bótum í 9 mánuði í viðbót, kr. 150.00 mánaðarlega.

12. Við 36. gr. Greinina skal orða svo:

Auk bóta samkvæmt 35. gr. á hver sú kona, sem verður ekkja eða hættir að taka barnalífeyri samkvæmt 23. gr. eftir að hún er orðin fullra 50 ára, rétt á

- árlegum lífeyri, allt að sömu fjárhæð og greiða ber ekkju samkvæmt 2. másl. 1. tölul. 59. gr. og ákveður tryggingaráð fjárhæðina með hliðsjón af fjárhags-ástandum ekkjunnar. Sama rétt á ógift móðir, ef hún er orðin 50 ára, þegar hún hættir að taka barnalífeyri.
13. Við 39. gr. Greinin fellur niður.
  14. Við 40. gr. Greinin fellur niður.
  15. Við 44. gr. Aftan við orðin „læknar starfa“ í 1. mgr. bætist: og á heimilum innan 10 km fjarlægðar frá læknissetri.
  16. Við 45. gr. Orðin „þegar launþegi á í hlut, en 8 vikur annars“ í fyrri mgr. falla niður.
  17. Við 46. gr. Fyrir „utan kaupstaða . . . starfandi“ í 1. mgr. kemur: utan þeirra staða, er í 1. málsgr. 44. gr. greinir.
  18. Við 48. gr. Upphaf 2. mgr. skal orða svo:
Undir ákvæði þessarar greinar falla ekki þeir launþegar, sem eingöngu taka vinnu heim til sín eða á vinnustað o. s. frv.
  19. Við 60. gr. Aftan við 2. mgr. bætist: Réttur þessara aðila til dánarbóta vikur þó fyrir rétti eiginkonu og eiginmanns, sem aðili kann að hafa á framfæri sínu.
  20. Við 63. gr. Orðin „eftir því hvor dagurinn er síðar“ í niðurlagi fyrri mgr. falla niður.
  21. Við 68. gr.
    - a. Orðin „en fjölskyldubætur mæðrum þeirra“ í niðurlagi 1. mgr. falla niður.
    - b. 2. mgr. fellur niður.
    - c. Í stað „getur Tryggingastofnunin greitt“ í 3. mgr. kemur: greiðir Tryggingastofnunin.
  22. Við 69. gr. Fyrir „innan þess frests, er Tryggingastofnunin ákveður“ í 2. mgr. kemur: innan 12 mánaða.
  23. Við 71. gr. Fyrir „6 mánuði“ í 2. másl. kemur: 12 mánuði.
  24. Við 75. gr. Fyrri másl. greinarinnar skal orða svo: Þegar bótaþegi andast, skulu bætur falla niður frá næstu mánaðamótum eftir andlát hans, ef um mánaðarlegar greiðslur bóta er að ræða, ella frá dánardegi.
  25. Við 83. gr. Orðið „sérstök“ fellur niður.
  26. Við 84. gr.
    - a. 4. mgr. fellur niður.
    - b. Fyrir „1949“ í síðustu mgr. kemur: 1951.
  27. Við 85. gr. Fyrir „2000“ kemur: 1500.
  28. Við 94. gr. Greinina skal orða svo:
Tryggingastofnuninni er heimilt að láta í té hjúkrun eða aðstoð í heimahúsum, er nauðsyn krefur að dómi læknis. Slík aðstoð skal þó aðeins látin í té, er alveg sérstaklega stendur á, og þá eftir nánari reglum, er tryggingaráð setur.
  29. Við 98. gr.
    - a. Orðin „og heim aftur“ í 1. másl. 1. mgr. fellur niður.
    - b. 2. málsgr. fellur niður.
  30. Við 99. gr. Aftan við greinina bætist: sbr. b-lið 97. gr.
  31. Við 100. gr. 2. mgr. fellur niður.
  32. Við 101. gr.
    - a. Upphaf greinarinnar skal orða svo:
Í vörzlu Tryggingastofnunarinnar eru eftirtaldir sjóðir.
    - b. Aftan við greinina bætist nýr töluliður:
5. Verðlækkunarskattshluti samkvæmt lögum nr. 42 14. apríl 1943.
  33. Við 102. gr. Aftan við greinina bætist ný mgr.:
Verðlækkunarskattshluti samkvæmt 5. tölul. sömu greinar skal vera áfram í vörzlu Tryggingastofnunarinnar, þar til Alþingi setur lög um atvinnuleysis-tryggingar.

34. Við 103. gr.
 a. Fyrir „sbr. 18. gr.“ í 2. mgr. kemur: sbr. 17. gr.
 b. Fyrir „fullnægjandi“ í 5. mgr. kemur: sem fullkonnasta.
35. Við 105. gr. Greinina skal orða svo:
 Fé tryggingasjóðs skal jafnan vera handbært, svo að hægt sé að inna af hendi á réttum tíma lögboðnar greiðslur úr honum.
 Forstjóra ber að láta tryggingaráði í té yfirlit um hag sjóðsins að liðnum hverjum ársfjórðungi og áætlun um skuldbindingar þær, er á honum hvíla á næsta ársfjórðungi.
36. Við 106. gr. Fyrir „eða öruggu fasteignaveði“ í 2. mgr. kemur: öruggu fasteignaveði eða annarri fullnægjandi tryggingu.
37. Við 109. gr. Síðasta mgr. fellur niður.
38. Við 110. gr. Á eftir „í iðnaði“ kemur: og stofnanir, er veita verklega kennslu.
39. Við 111. gr. Í stað 1.—4. mgr. koma þrjár málsgreinar:
 Nú sækir maður til sveitarstjórnar um, að sveitarsjóður greiði fyrir hann iðgjöld hans, sakir þess að hann sé ekki fær um það af eigin rammaleik, og tekur þá sveitarstjórn ákvörðun um umsóknina með tilliti til ástæðna hlutaðeiganda. Þó á iðgjaldsgreiðandi jafnan rétt á því, að sveitarsjóður greiði fyrir hann iðgjöldin, ef tekjur hans og eignir eru svo rýrar, að honum beri ekki að greiða tekjuskatt né eignarskatt það ár, og má aldrei krefja hann um hærri hluta iðgjaldsins en svo, að nemi helmingi skattskyldra tekna hans unz fullu iðgjaldi er náð. Greiðir sveitarsjóður það, sem á vantar fullt iðgjald. Slíkar iðgjaldagreiðslur úr sveitarsjóði teljast ekki framfærslustyrkur.
 Ákvæði 1. málsgreinar taka aðeins til launþega og einyrkja.
 Sveitarstjórn tilkynnir innheimtumanni sbr. 119. gr., fyrir hverja sveitarsjóður greiðir iðgjöld og að hve miklu leyti samkvæmt þessari grein.
40. Við 114. gr. Síðari mgr. fellur niður.
41. Við 117. gr.
 a. Fyrir „1 af hundraði“ í 3. mgr. kemur: $\frac{1}{2}$ af hundraði.
 b. Síðasta mgr. fellur niður.
42. Við 118. gr. Greinina skal orða svo:
 Ríkissjóður ábyrgist greiðslu bóla og kostnaðar af heilsugæzlu samkvæmt lögum þessum og leggur fram til tryggingasjóðs það, sem á vantar, að aðrar tekjur hans nægi til þess að inna af höndum árlegar greiðslur. Skal taka í hver fjárlög áætlunarupphæð í þessu skyni eftir áætlun tryggingaráðs, allt að 7 millj. kr. að viðbætti verðlagsuppbót.
 Ábyrgð ríkissjóðs umfram hámark hins árlega framlags samkvæmt 1. málsgr. tekur þó eigi til hærri fjárhæðar en 75% framlagsins nemur.
 Nú verður halli á rekstri tryggingasjóðs og framlag ríkissjóðs fer fram úr hámarki samkvæmt 1. málsgr., svo að taka þarf til þriðjungs eða meira af ábyrgðarupphæðinni samkvæmt 2. málsgr., og getur þá ríkisstjórnin, ef hallinn stafar af ástæðum, sem ætla má að verði varanlegar, lagt fyrir tryggingaráð að hækka iðgjöld samkvæmt 109. og 114. gr. um allt að 10% og lækka tekjumark það, er lífeyrisfrádráttur samkvæmt 1. bráðabirgðaákvæði miðast við, um allt að 50% til þess að jafna hallann. Fáist hallinn ekki jafnaður á þann hátt, skal ríkisstjórnin í samráði við tryggingaráð leggja fyrir Alþingi tillögur um endurskoðun laganna.
43. Við 119. gr. Aftan við greinina bætist ný málsgr.:
 Innheimtumaður, sem annast innheimtu á endurgreiðslukröfu vegna barnalífeyris, getur leitað aðstoðar lögreglunnar til þess að ná til skuldarans.
44. Við 120. gr.
 a. Fyrir „1. febrúar (í Reykjavík fyrir 15. maí)“ í 11. mgr. kemur: 1. marz (í Reykjavík fyrir 1. maí).
 b. Fyrir orðin „og enn fremur upplýsingar . . . undanþeginn iðgjaldagreiðslu“

í lok sömu mgr. kemur: og enn fremur aðrar þær upplýsingar, er varða iðgjaldagreiðslur hlutaðeigenda.

c. Upphaf 2. mgr. skal orða svo:

Skráin skal síðan send hlutaðeigandi skattanevnd eða skattstjóra, sem ákveður, hve mikið hverjum gjaldanda ber o. s. frv.

45. Við 121. gr. Greinina skal orða svo:
Ákveða skal í reglugerð gjalddaga iðgjalda, og má hafa þá mismunandi eftir því, sem Tryggingatofnunin telur hentugast á hverjum stað.
46. Við 124. gr. Við 1. mgr. bætist: og skulu innheimt í einu lagi í heilum krónum. Þó skulu iðgjöld af lögskráðum sjómönnum lögð á og innheimt fyrirfram af lögskráningarstjórum og iðgjöld af öikumönnum bifreiða lögð á af innheimtu-mönnum bifreiðaskatts og innheimt eftir á fyrir hvert bifreiðaskattsár ásamt bifreiðaskatti og skoðunargjaldi bifreiða.
47. Við 127. gr. Fyrir „1. gr. laga nr. 23 .... 23. júní 1936“ kemur: 29. og 30. gr. laga nr. 66 12. apríl 1945.
48. Við 128. gr. Greinin fellur niður (á þessum stað).
49. Við 130. gr. Fyrri másl. 2. mgr. skal orða svo:
Tryggingaskirteini skulu afgreidd í fyrsta skipti í janúar- og febrúarmán-uðum ár hvert.
50. Við 131. gr. Fyrir „frá og með 1. júlí .... næsta ár“ í 1. másl. kemur: fyrir almanaksárið.
51. Við 133. gr. Upphaf greinarinnar skal orða svo:
Ef atvinnurekandi hefur látið undir höfuð leggjast að halda eftir eða skila iðgjöldum, sbr. 122. og 127. gr., öðlast Tryggingastofnunin sama rétt á hendur honum sem sveitarstjórn á hendur kaupgreiðanda samkv. l-lið 29. gr. laga nr. 66 12. apríl 1945. Hafi hann vanrækt að greiða o. s. frv.
52. Við 134. gr. Fyrir „fimm mánuði“ kemur: tólf mánuði.
53. Við 135. gr.
  - a. Fyrir „Nú eru iðgjöld greidd“ í upphafi 4. másl. a-liðar kemur: Nú ber að greiða iðgjöld.
  - b. Fyrir „eða bætur vegna útfara, sbr. 46. gr.“ í síðasta másl. c-liðar kemur: bætur samkv. 35. gr.
54. Á eftir 135. gr. kemur nýr flokkur (3), Sérstakir lífeyrissjóðir, með nýrri grein svo látandi (áður 128. gr.):
Tryggingastofnunin skal veita viðurkenningu sérstökum lífeyrissjóðum, sem stofnaðir hafa verið eða stofnaðir kunna að verða til þess að láta í té elli-, örorku-, ekkju- og barnalífeyri, enda uppfylli þeir þau skilyrði, sem Tryggingastofnunin setur fyrir slíkri viðurkenningu. Það skal m. a. sett sem skilyrði, að þeir veiti félagsmönnum sínum elli-, örorku-, ekkju- og barnalífeyri, er ekki sé lægri en tryggður er með lögum þessum. Félagsmenn sérsjóðanna greiði til Tryggingastofnunarinnar iðgjald, er sé helmingur þess iðgjalds, sem ákveðið er er í 109. gr. Tryggingaráð getur krafizt þess, að iðgjaldið sé innheimt af sérsjóð-unum, svo og að þeir skuldbindi sig til þess að gera Tryggingastofnunina skað-lausa af þeim félagsmönnum, sem hverfa úr sérsjóðunum til almannatrygg-inganna.
55. Við 137. gr.
  - a. Aftan við 1. mgr. bætist nýr másl.: Enn fremur getur Tryggingastofnunin, með samþykki ráðherra, tekið að sér persónulegar ábyrgðartryggingar.
  - b. Fyrir „tilhögun á tryggingu þessari“ kemur: tilhögun á tryggingum samkvæmt þessari grein.
56. Við 138. gr.
Á eftir „í lögum þessum“ kemur: önnur en fyrir tryggingar samkvæmt 137. gr.

57. Við 142. gr.

a. 1. mgr. skal orða svo:

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1947, en ákvæði III. kafla (heilsugæzla) koma þó ekki til framkvæmda fyrr en 1. janúar 1948.

b. Fyrir „Frá 1. janúar 1947 falla úr gildi“ kemur: Með lögum þessum eru úr gildi numin:

c. Aftan við 4. tölul. 2. mgr. bætist nýr málsl.: Þó heldur III. kafli þeirra laga gildi sínu, þar til III. kafli þessara laga kemur til framkvæmda.

d. Aftan við 6. tölul. bætist: þó ekki fyrr en III. kafli þessara laga kemur til framkvæmda.

e. Tölul. 7 fellur niður.

58. Við ákvæði til bráðabirgða.

a. Upphaf tölul. 1. skal orða svo:

Greiðslur ellilífeyris samkv. 15. gr., örorkulífeyris samkv. 18. gr. og barnalífeyris samkv. 20. gr., eru um næstu 5 ár háðar þeim takmörkunum, sem hér segir.

b. Málsgreinin „Fullar bætur . . . bótaupphæðinni“ í sama tölul. fellur niður.

c. Málsgreinin „Lífeyrir barna . . . þessa töluliðs“ í sama tölul. skal orða svo: Heimilt er ríkisstjórninni að ákveða með reglugerð takmörkun á lífeyri barna, sem hafa sjálfstæðar tekjur, barna ekkna og barna örorku- og lífeyrisþega. Þó má ekki takmarka þessar greiðslur meira en svo, að lífeyrir og aðrar tekjur nái hámarksupphæð þeirri, sem næsta málsgrein hér á undan ákveður, að viðbættum fullum barnalífeyri.

d. Fyrir „muni rýrna“ í síðustu mgr. sama tölul. kemur: rýrni.

e. Aftan við tölul. 2. bætist: og ríkissjóðs samkv. 18. gr. Með reglugerð má ákveða, að öll iðgjöld skuli á lögð og innheimt í heilum krónum.

f. Á eftir tölul. 2. kemur nýr (3.) tölul.:

Meðan ekki eru sett lög um opinbera aðstoð til öryrkja, sem misst hafa 50–75% starfsorku sinnar, er Tryggingastofnuninni heimilt að verja úr tryggingasjóði allt að 400 þús. kr. auk verðlagsuppbótar á ári til styrktar slíkum mönnum, eftir reglum, er tryggingaráð setur og ráðherra staðfestir.

g. Tölul. 8. fellur niður.

h. Aftan við ákvæðin bætist nýr tölul.:

Á meðan ákvæði III. kafla laga þessara koma ekki til framkvæmda, er ríkisstjórninni heimilt, að fengnum tillögum tryggingaráðs, að lækka iðgjöld samkv. 109. gr. um allt að 30%, þó aldrei meira en sjúkrasamlagsiðgjaldi gjaldanda nemur. Þar, sem ekki er sjúkrasamlag, skal slík iðgjaldalækkun nema sjúkrasamlagsiðgjaldi eins og það er lægst á landinu.

59. Greinatala og ívitnanir í greinar breytist samkv. atkvgr.